

יום ג', ט' בטבת תשס"ח (18 בדצמבר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

שלושת ימי החושך בטבת

לזכר שלוש פורענויות שאירעו בטבת, קבעו חכמינו ז"ל את צום עשרה בטבת. האחת: תורגמה התורה ליוונית על פי גזירת תלמי מלך יוון. השנייה: נפטרו עזרא ונחמיה, מנהיגי ישראל שהעלו את יהודי בבל לארץ-ישראל. והשלישית: התחיל המצור ששם נבוכדנאצר מלך בבל על ירושלים. מאחר שפורענויות אלו התרחשו ב-8, ב-9 ובעשרה בטבת, בחרו חז"ל את יום עשרה בטבת ליום צער על זיכרון כולם. (ראוי לציין שעיקר כוונת התענית היא לעורר את הלבבות לתשובה ותיקון המעשים, כדי שלא יבואו עלינו, חלילה, צרות דומות.) תחילת חורבן ירושלים ומותם של מנהיגי העם – אירועים אלו מצערים דיים וראויים לקביעת "יום זיכרון" לדורות.

אולם מהו פשר הצער הגדול על תרגום התורה ליוונית – עד שכתבו חכמים "שמונה בטבת נכתבה התורה יוונית בימי תלמי המלך והחושך בא לעולם שלושה ימים"?

מהי, בעצם, התורה? בכל פרשה מפרשיותיה, בכל פסוק, בכל מילה ובכל אות מסתתרים מסרים ומשמעויות רבים הנוגעים לכל אדם. אלו מתבססים על ההוראות הנלמדות מן המלים, משורשיהן, מנטייתיהן, ומן ההקשרים הלשוניים שביניהן. חז"ל, מוסרי התורה ומבאריה, מסרו לחכמי הדורות מפתחות, שעל ידם ניתנת גם לנו האפשרות לגשת אל העושר הרוחני האדיר הטמון בתורה, ולדלות מתוכו עצות, הבנות והבהרות מאירות עיניים. אולם, המנסה לתרגם את התורה לשפה זרה מאבד בבת אחת את כל העושר הזה, ולא ייתכן שימלט מלהוציא דברים מהקשרם, להבינם שלא כראוי וגם להגיע למסקנות הרחוקות מרחק רב מכוונת הכתובים האמיתית. בהינף יד, הופכת התורה לכלי ריק שאינו אלא סיפור דברים בעלמא, לעתים אף תמוה ומלא סתירות.

משום כך, מובן על שום מה ציוו חכמים להצטער כל-כך עם תרגומה של התורה. היום, אולי יותר מתמיד, יש מקום לצער זה. כי אף שאין תרגום התורה ליוונית נפוץ, תרגום רוח התורה לרוחות זרות/ יווניות נפוץ מאד. דומה כי פעמים רבות "איש הישר בעיניו יעשה" [אן, כפי שהזכרנו על הדף לאחרונה, "איש באמונתו יחיה"] בקריאת התורה ובלימודה, וכל אחד מפרשה כדרכו וכרצונו, ואילו המפתחות האמיתיים להגיע להבנת התורה ולהתוודעות אל אוצרותיה – מושלכים ככלי אין חפץ בו.

ישאל השואל – מניין לי לדעת אלו פירושים אמינים יותר? אכן, אפשר היה להיכנס לדיון בהיגיון של כללי הלימוד התורני המקורי והשוואתו לחדשנים למיניהם. אולם, הבעיה שונה לחלוטין. כדי להשוות דבר מה למשנהו, צריך להכיר את שניהם. ואילו יהודי בן ימינו, הניזון ממערכות ה"חינוך" [המרכאות במקור. מג] המקובלות ונחשף לספרות המצויה מכיר, בדרך כלל, רק צד אחד – צדו של "התרגום היווני", דהיינו – הכל חוץ מדברי חכמי ישראל וביאוריהם הבהירים והעמוקים על התורה (ידיעת "פתגם" אחד או שניים, או אפילו רעיון שלם מדבריהם עדיין אינה מתקרבת למושג ברור על היקף הדברים ועומקם).

"קומה אלוקים, שופטה הארץ, כי אתה תנחל בכל הגוים." [תהלים פ"ב 8]

מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום שלישי בשבת

בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל

יום ג', ט' בטבת תשס"ח (18 בדצמבר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

הסיבה לתפיסות מעוותות של התורה היא פשוטה. אדם מתבונן, בדרך כלל, על המציאות כפי שנוח לו, כפי שהיה רוצה שתיראה. ובדיוק באותו אופן הוא מתבונן ומפרש גם את המסרים התורניים...
[למעלה מן הזמן] [ההמשך, בע"ה, בדף של מחר]

"קומה אלוקים, שופטה הארץ, כי אתה תנחל בכל הגוים." [תהלים פ"ב 8]

מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום שלישי בשבת

בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל